

Referanser: KM 07/14, KR 42/14, SKR 20/14

Saksdokument:

Strategiske mål – Resultatmål - Nøkkellindikatorer

Mål og resultatstyring 2015-2018

Sammendrag

Kirkemøtet behandlet visjonsdokumentet for Den norske kirke 2015-2018 i sak KM 07/14.

Kirkemøtet gjorde følgende vedtak:

1. Kyrkjemøtet vedtek dokumentet *Meir himmel på jord* med dei målformuleringane som underbyggjer visjonen for perioden 2015–2018.
2. Kyrkjemøtet bed dei sentrale, regionale og lokale råda i Den norske kyrkja om å følgje opp visjonen i plandokumenta når mål og satsingsområde skal utformast.
3. Kyrkjemøtet forlenger satsingsområda *Diakoni, Kyrkjemusikk og kultur, Barn og unge, Gudstenesteliv og Samisk kyrkjeliv* fram til Kyrkjemøtet i 2016.

Saken legges nå fram slik at Kirkerådet kan vedta den vidare oppfølging.

Kirkerådet blir bedt om å ta stilling til hvordan Kirkemøtets satsingsområder skal følges opp med resultatmål og nøkkellindikatorer. I forslaget som fremmes for rådet, er det tatt utgangspunkt i at det ikke skal være for mange mål og indikatorer.

For bispedømmerådene er dette ikke noe nytt, for de har benyttet denne rapporteringsmetoden i flere år. De fleste resultatmålene brukes allerede. Målet er å forenkle, ikke forvanske. Samtidig er det et mål at målene er forutsigbare slik at vi slipper nye drøftinger hvert år.

I målkartet, som følger saken, er departementets mål innarbeidet i Kirkemøtet strategiske mål. Dette er nytt.

Målkartet er ikke uttømmende. Det er valgt ut noen mål. Disse er valgt som nasjonale mål for denne strategiperioden fram til 2018. Det er fullt mulig, og til og med ønskelig, at de suppleres med andre regionale eller lokale resultatmål og indikatorer.

Kirkerådet er opptatt av at rapporteringen skal bli enklere og mer håndterlig. Det arbeides derfor med å videreutvikle automatisk datafangst og elektronisk rapportering.

Det er viktig at vi også finner metoder for å måle kvalitet og effekter hos brukerne slik at vi ikke bare baserer rapporteringen på det som kan måles. Dette må det arbeides videre med fremover.

Det foreslås også at dåp blir et eget satsingsområde i 2015. Det er ikke foreslått satsingsområder for 2016 til 2018. Det må brukes mer tid for å velge ut disse. I framtiden foreslås det at det velges satsingsområder for hvert år i en fireårsplan.

Satsingsområdene i Kirkemøtets vedtak pkt. 3 gjelder spesielt for tildelinger av tilskudd fra Opplysningsvesenets fond.

Forslag til vedtak:

Mellomkirkelig råd støtter at Kirkerådet gjør følgende vedtak:

1. Kirkerådet godkjenner de resultatmål og nøkkelindikatorer som er foreslått for de fire strategiske målene som Kirkemøtet vedtok.
2. Kirkerådet ber om at saken følges opp av de sentralkirkelige råd og bispedømmerådene.

Bispedømmerådene bes videre om å følge opp saken med menighetsråd/fellesrådene i bispedømmet.

3. Kirkerådet vedtar at dåp skal være et spesielt satsingsområde i 2015.

Saksorientering

1. Bakgrunn for saken

Kirkemøtet vedtok ny visjon og slagord for Den norske kirke på møtet i Kristiansand april 2014.

Saken var forberedt gjennom behandling av Kirkerådet i to møter høsten 2013. Mellom møtene var det også en høring i bispedømmerådene om saken. I forslaget til Kirkemøtet var det ikke foreslått noe nytt slagord.

Komiteen, som behandlet saken foreslo slagordet «Meir himmel på jord». Dette ble vedtatt og erstatter « I Kristus, nær livet», som er benyttet siden 2009.

Komiteens begrunnelser for slagordet var:

«Uttrykket er teologisk holdbart. Jesus sier at himmelriket er nær der han er.

Det uttrykker både hva vi er og gir noe å strekke oss etter.

Både gudstjenesten og diakonien gir et glimt av himmel.

Det utdyper møtet med mysteriet.

Det er knyttet til Fadervår: «på jorda slik som i himmelen».

De fire kjerneordene ble beholdt: bekjennende, åpen, tjenende og misjonerende. Omtalen av kjerneordene ble gjort mer presise. Rekkefølgen ble endret for at disse skulle kommunisere bedre og være enklere å oppfatte.

Det ble videre vedtatt fire hovedmål:

1. Gudstjenestelivet blomstrer
2. Flere søker dåp og trosopplæring
3. Folkekirken engasjerer seg i samfunnet
4. Flere får lyst til å arbeide i kirken

Videre ble det vedtatt kulepunkter under hvert av hovedmålene.

Kirkemøtets vedtak binder de sentralkirkelige råd. De er også førende for bispedømmerådene.

Kirkemøtets vedtak binder ikke lokalkirken. Det er viktig i det videre arbeidet å finne formuleringer som skaper oppslutning og engasjement slik at visjonsdokumentet kan bli tatt i bruk i hele Den norske kirke.

Det er på lokalplanet at resultatene skapes. Det må derfor gis gode muligheter til lokal tilpasning.

Kirkemøtets vedtak var:

Meir himmel på jord

Den norske kyrkja - ei evangelisk-luthersk folkekyrkje

Visjon og mål for 2015–2018

Vedkjennande	Open	Tenande	Misjonierende
Vi tilber og vedkjenner trua på den treeinige Gud	Vi er eit fellesskap prega av likeverd, deltaking og respekt for skilnader.	Vi viser miskunn, fremjar rettferd og vernar om skaparverket.	Vi vitnar om Jesus Kristus lokalt og globalt saman med den verdsvide kyrkja.

I perioden 2015–2018 vil vi at:

1. Gudstenestelivet blomstrar

- Gudstenesta gir eit møte med det heilage, med Gud.
- Gudstenesta er eit ope, deltakande og inkluderande fellesskap.
- Gudstenesta knyter oss til heile den verdsvide kyrkja.
- Kyrkja har vigslar som feirar kjærleiken og bed om Guds velsigning over samlivet.
- Kyrkja lar etterlatne møte omsorg og få oppleve ei verdig gravferd der dei får leggje den døde i Guds hender.
- Kyrkja varetar og fornyar kyrkjemusikken og gir rom for ulike kunst- og kulturuttrykk.

2. Fleire søker dåp og trusopplæring

- Medlemmer i Den norske kyrkja døyper barna sine.
- Alle døypte og tilhøyrande i alderen 0–18 år blir inviterte til trusopplæring som gjer at dei kjenner seg heime i kyrkja, og som gir kunnskap om kristen tru.
- Konfirmasjonstida gir næring til tru og liv.
- Aldersgruppa 18–30 år erfarer at kyrkja er relevant, livsnær og tilgjengeleg.
- Kyrkja har trusopplæring for vaksne.
- Samisk kyrkjeliv er livskraftig og likeverdige, og samisk språk og kultur blir varetatt i gudstenestelivet og trusopplæringa.
- Kvensk språk og kultur blir varetatt i gudstenestelivet og trusopplæringa.

3. Folkekyrkja engasjerer seg i samfunnet

- I samarbeid mellom kyrkjelydar og diakonale institusjonar fremjar kyrkja omsorg, verdigheit og respekt.
- Kyrkja fremjar menneskeverd, fred, menneskerettar og respekt for skaparverket.
- Misjon er del av kyrkjelydens identitet og eit uttrykk for at Gud har gjort oss til sine sendebod.
- Kyrkja er ein relevant aktør i mediesamfunnet.
- Kyrkja er ein tydeleg og konstruktiv aktør i det norske samfunnet i samarbeid med styresmakter, livssynssamfunn, kulturliv og ulike organisasjonar.
- Dei som er nye i Noreg finn sin plass i kyrkjelydane i Den norske kyrkja eller i sine eigne trussamfunn.
- Kyrkja legg vekt på religionsdialog.

4. Fleire får lyst til å arbeide i kyrkja

- Kyrkja inspirerer til deltaking og sikrar gode arbeidsforhold for frivillige og tilsette.
- Kyrkja styrkjer rekruttering til kyrkjeleg teneste i samarbeid med barne- og ungdomsorganisasjonane og utdanningsinstitusjonar.
- Strukturane og dei demokratiske ordningane i kyrkja støttar opp om oppdraget og tenesta

2. Oppfølging etter Kirkemøtet

Den norske kirke styres fortsatt av kirkeloven av 7. juni 1996. Samtidig skjer det en utvikling hvor Den norske kirke blir mer frigjort fra staten og får et utvidet ansvar. Rammebetingelsene vil endres når Den norske kirke blir eget rettssubjekt.

Når statens ansvar reduseres så økes ansvar og handlingsrom for Kirkemøtet, Kirkerådet og bispedømmerådene.

Kirkerådet og bispedømmerådene er fortsatt statlige forvaltningsorganer og styres etter en virksomhetsinstruks. Denne ble revidert 31. januar 2013.

Kirkerådet har et ansvar for å samordne plan- og strategiarbeidet i Den norske kirke. Dette er ikke noe nytt, for det har skjedd i flere år.

Det nye nå, fra budsjettåret 2014, er at Kirkemøtets mål og satsingsområder ikke vil bli tatt inn i tekstene om Den norske kirke i statsbudsjettet. De målformuleringene som kommer i statsbudsjettene framover er formulert av departementet. Det karakteristiske ved disse målene er de er formulert slik at de er legitime etter at staten (Kongen) ikke lenger er en del av kirkestyret.

Departementet har i budsjettproposisjonen for 2014 fastsatt følgende overordnede mål for bevilgningene til Den norske kirke, jf. Prop. 1 S (2013–2014):

Hovedmål: Staten skal understøtte Den norske kirke som folkekirke i samsvar med Grunnloven § 16.

Ut fra hovedmålet har departementet fastsatt følgende delmål:

- Den norske kirke skal være en landsdekkende, lokalt forankret kirke

- Den norske kirke skal ha en bredde og oppslutning som bekrefter dens karakter som folkekirke
- Den norske kirke skal formidle evangelisk-luthersk tro og tradisjon og tilby trosopplæring til alle døpte barn
- Den norske kirke skal være organisert i samsvar med demokratiske prinsipper og verdier

Statens mål er retningsgivende for anvendelsen av bevilgningene. Det er departementets forventning at Den norske kirke også stiller opp egne mål for sin virksomhet. At kirkens ressursanvendelse er basert på de samme målstyringsprinsipper som offentlig sektor ellers, er etter departementets syn en naturlig følge av dagens finansieringsordninger for kirken.

Departementet har konkretisert målene i tildelingsbrevene til Kirkerådet og bispedømmerådene for 2014, bl.a. ved at det er utarbeidet et begrenset antall indikatorer som Kirkerådet og bispedømmerådene skal benytte for å belyse resultater i årsrapportene. De svarer ganske godt til de målene som Kirkemøtet har satt for perioden 2015–2018.

Det er utarbeidet forslag til resultatmål og nøkkelindikatorer for de fire strategiske målene fra Kirkemøtet. Disse vil danne malen for arbeidet med årsplanen fra 2015. Både stiftsdirektørene og departementet har deltatt i arbeidet. Målene og indikatorene gjennomgås i punkt 2.1.

Statens rapporteringskrav fra tildelingsbrevet, er også innarbeidet i denne saken slik at denne rapportering også følges opp. Målsetningen er derfor at denne malen skal benyttes i den kommende fireårsperioden, også i de første to år etter at Kirkerådet er overført til et nytt rettssubjekt (1. januar 2017?).

Det er viktig at det ikke er for mange mål og at det ikke skjer endringer i hva som skal rapporteres underveis. Videre er det viktig med gode tidsserier når det skal rapporteres på mål.

Rapporteringen må bli enklere og mer håndterlig. Det blir derfor viktig å arbeide for å videreutvikle automatisk datafangst og elektronisk rapportering på de feltene hvor data skal samles inn. Eksisterende kilder skal benyttes. I praksis betyr dette menighetenes årsstatistikk, det kirkelige medlemsregisteret og andre etablerte rapporteringsverktøy. På denne måten kan manuelle arbeidskrevende sammenstillinger unngås.

Regjeringen har et sterkt fokus på å redusere og fjerne tidstyver i forvaltningen. Rapporteringen er et felt som har krevd for mye ressurser. Kirkerådet er derfor opptatt av å finne et nivå som er tilstrekkelig slik at det kan brukes mer tid på kjerneoppgavene og øke kvaliteten på oppgaveløsningen. Målet er å forenkle ikke forvanske.

Rapporteringen blir mindre krevende når det i god tid er kjent hva som skal rapporteres til hvem, når og hvordan. Den må være til hjelp når vi skal vurdere egen måloppnåelse.

Forholdene er forskjellige rundt i de ulike bispedømmer i landet. De resultatmål og nøkkelindikatorer som er foreslått skal være nasjonale. Det gir bispedømmeråd og sokn/fellesråd muligheter til å supplere disse med egne resultatmål og indikatorer.

2.1 Mål og indikatorer

Hensikten med mål- og resultatstyringen i staten har vært å øke effektiviteten i offentlig sektor ved at underliggende nivå får frihet til selv å bestemme hvilke virkemidler som skal brukes for å nå målene. Mål og resultatstyringen står derfor i motsats til detaljstyring (instruksstyring, øremerking av budsjettmidler mv.). Oppmerksomheten rettes i stedet mot om virksomheten oppnår sine overordnede mål, og om det skjer gjennom effektiv og målrettet ressursbruk.

Mål og resultatstyringen forutsetter et styringssystem som er forankret i virksomhetens ledelse og styre. Det betinger at virksomheten styres ut fra overordnede mål som konkretiseres, slik at måloppnåelsen kan måles og vurderes ved bruk av kvantitative eller kvalitative metoder. Hensikten er at resultatmålingen skal føre til læring, utvikling og forbedring av virksomheten.

Rapporteringen er lagt opp i forhold til Kirkemøtets fire strategiske mål. Ikke alle kulepunktene fra Kirkemøtet er like godt egnet for mål- og resultatstyring. Derfor er det nødvendig å gjøre et utvalg som gis økt fokus. Videre har departementet stilt noen krav i tildelingsbrevet som også er integrert. På denne måten får vi en felles måltavle i kirken.

Resultatmålene skal beskrive en tilstand. Nøkkelindikatoren skal gi informasjon om denne nås. Noen steder er det brukt uttrykket «øker». Dette gjelder f.eks. når oppslutningen om gudstjeneste og dåp omtales. Andre steder benyttes uttrykket «flere». Dette gjelder f.eks. Flere velger kirkelig vigsel og flere menigheter utvikler plan for diakoni. Uttrykket «holdes oppe» benyttes om gudstjenestetilbudet og oppslutningen om konfirmasjon.

Når det under rekruttering spesielt er nevnt rekrutteringen til vigslede stillinger, er det fordi antallet er lett å telle. Det er ikke et uttrykk for at ikke all rekruttering er viktig. Kirkerådet foreslår at vi starter her og så må det arbeides videre med dette. Flere samarbeidspartnere kan trekkes inn i dette arbeidet, bl.a. Stiftelsen Kirkeforskning. Tilstandsrapporten for Den norske kirke er også et viktig redskap i dette arbeidet.

I de ulike menighetene vil disse uttrykkene treffe forskjellig fordi oppslutning om ulike tilbud vil øke og minke over tid. Det er mange faktorer som spiller inn. Kirkerådet har valgt disse med omhu.

2.2 Resultatmål og nøkkelindikator

Under hvert strategisk mål er det utformet noen obligatoriske resultatmål og nøkkelindikator.

Forslag til resultatmål er hentet fra Kirkemøtets strategidokument og departementets tildelingsbrev.

Nøkkellindikatorerne må svare om målene som er satt er nådd. Indikatorerne må svare direkte på målene som er satt. De trenger ikke å favne hele målet eller alle aspekter ved det. Hensikten er ikke å utvikle et utall av indikatorer som skal belyse alle sider ved kirkens virksomhet. Indikatorerne skal først og fremst være et verktøy i den interne virksomhetsstyringen, som et utgangspunkt for refleksjon og kvalitative vurderinger om oppnådde resultater i lys av mål, tiltak og innsatsfaktorer.

Antall mål og indikatorer som gjøres gjeldende for hele Den norske kirke må ikke bli for mange. Det må gis gode muligheter for lokal tilpasning. De enkelte råd kan derfor supplere med lokale forslag. Det er viktig at det blir for mange resultatmål.

1. Gudstjenestelivet blomstrer

Resultatmål:

Oppslutningen om gudstjenestene øker

Indikator: Gudstjenestedeltakelse.

Datagrunnlaget er menighetens årsstatistikk/fagsystemer.

Gudstjenestetilbudet holdes oppe

Indikator: Gudstjenestefrekvens.

Datagrunnlaget er menighetens årsstatistikk/fagsystemer

Flere velger kirkelig vigsel

Indikator: Antall vigsler

Datagrunnlaget er menighetens årsstatistikk/fagsystemer

Oppslutningen om kirkelig gravferd holdes oppe

Indikator: Antall kirkelige gravferder

Datagrunnlaget er menighetens årsstatistikk/fagsystemer

Kirken gir rom for ulike kunst- og kulturuttrykk

Indikator: Antall konserter og kulturarrangementer i kirkene

Datagrunnlaget er menighetens årsstatistikk/fagsystemer

Flere menigheter inkluderer samisk språk i gudstjenestelivet

Indikator: Antall menigheter som inkluderer samisk språk i lokal gudstjenesteordning

Datagrunnlaget er menighetens årsstatistikk/fagsystemer

2. Flere søker dåp og trosopplæring

Resultatmål:

Oppslutningen om dåp øker

Indikator: Antall døpte av tilhørige.

Datagrunnlaget er medlemsregisteret.

Omfanget av trosopplæringstilbudet øker

Indikator: Gjennomsnittlig timetilbud i menighetene.

Datagrunnlaget er trosopplæringens rapporteringssystem.

Oppslutningen om trosopplæringstilbudene øker.

Indikator: Deltakerandel i utvalgte landsomfattende tiltak.

Datagrunnlaget er trosopplæringens rapporteringssystem.

Oppslutningen om konfirmasjon holdes oppe

Indikator: Konfirmerte av døpte 15-åringer.

Datagrunnlaget er medlemsregisteret.

3. Folkekirken engasjerer seg i samfunnet

Resultatmål:

Flere menigheter utvikler plan for diakoni

Indikator: Antall menigheter med godkjent plan

Datagrunnlaget er bispedømmerådene.

Kirken blir mer tilgjengelig på internett

Indikator: Antall treff på nettsider.

Datagrunnlaget er webportal.

4. Flere får lyst til å arbeide i kirken

Resultatmål:

Rekrutteringen til vigslede stillinger styrkes

Indikator: Antall vigslinger.

Datagrunnlaget er fra biskop/bispedømmeråd.

Flere engasjeres i frivillig tjeneste

Indikator: Antall frivillige

Datagrunnlaget er fra menighetens årsstatistikk

Satsingsområder:

Kirkemøtet har bedt om at det utarbeides satsingsområder for å følge opp visjonen. Kirkerådet har derfor vurdert om det hvert år i perioden bør være et felles satsingsområde i kirken.

Flere av bispedømmene er opptatt av dette.

I 2015 er det kirkevalg igjen. Dette vil få mye fokus og oppmerksomhet. I innlegg på Kirkemøtet ble det etterlyst tiltak for særskilt satsing på både dåp og rekruttering. Bispedømmerådene er også opptatt av den negative utviklingen på dåpstallene.

Dåp foreslås derfor som et spesielt satsingsområde i 2015.

I 2016 har det vært foreslått å ha et økt fokus på trosopplæring for voksne. Saken har ikke vært drøftet grundig nok. Derfor foreslås det foreløpig ikke noe satsingsområde på dette fagfeltet nasjonalt i 2016.

I 2017 vil det være fokus på reformasjonsjubileet og på virksomhetsoverdragelsen for å etablere et nytt rettssubjekt. På denne bakgrunn foreslås det ikke flere satsingsområder utover dette.

Hva som er aktuelt i 2018 må utsettes til vi vet mer om hva slags utfordringer som da blir aktuelle.

Økonomiske/administrative konsekvenser

Før saken behandles i Kirkerådet har Mellomkirkelig råd og Samisk kirkeråd hatt den til behandling.

Det er et mål at rapporteringsrutinene forenkles. Det samles i dag inn mange opplysninger om kirkens virksomhet. Gjennomføringen av IKT-strategien og utviklingen av medlemsregisteret legger til rette for mye av rapporteringen som tidligere har vært gjort vært gjort manuelt og i flere operasjoner, nå kan automatiseres og føres inn kontinuerlig.

Kirkerådet vil legge til rette for at disse opplysningene sammenstilles og gjøres tilgjengelige, slik at de bedre kan komme til anvendelse som styringsinformasjon på ulike nivåer i kirken.

Rapporteringen ved hjelp av de foreslåtte indikatorene knyttes opp mot «det vi har gjort» siste år. Kvalitet og brukerperspektivet må også vektlegges. Dette får vi i liten grad frem gjennom denne rapporteringen.

I staten er det et krav om at det også skal benyttes evalueringer. Innenfor trosopplæringsreformen har dette vært benyttet. Kirkerådet har svært begrensede ressurser til å gjennomføre dette.

Etter behandlingen i Kirkerådet sendes saken til bispedømmerådene (og menighetene) for videre oppfølging.